

V Bruseli 4. decembra 2023
(OR. en)

16336/23

CT 193
ENFOPOL 531
COTER 236
JAI 1613
COPEN 432

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Dátum:	4. decembra 2023
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	15407/23
Predmet:	Závery Rady o zlepšení podpory a uznávania obetí terorizmu – <i>závery Rady (4. decembra 2023)</i>

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o zlepšení podpory a uznávania obetí terorizmu, ktoré Rada (spravodlivosť a vnútorné veci) schválila na svojom 3 992. zasadnutí 4. decembra 2023.

ZÁVERY RADY

Závery Rady o zlepšení podpory a uznávania obetí terorizmu

ZDÔRAŽŇUJÚC, že terorizmus zostáva kritickou globálnou hrozbou, predstavuje jedno z najzávažnejších porušení hodnôt Európskej únie a ohrozuje základné demokratické zásady, ako je dodržiavanie ľudských práv, právny štát a sociálnu súdržnosť.

SO ZRETELÔM na to, že k boju proti terorizmu sa musí pristupovať nielen z bezpečnostného hľadiska, ale aj zameraním sa priamo na postihnuté osoby, členské štáty musia komplexne reagovať na potreby obetí terorizmu, pretože pokrytie ich potrieb nie je len morálnou zodpovednosťou, ale aj otázkou dodržiavania právnych záväzkov vyplývajúcich z medzinárodného práva a práva EÚ.

ZOHLADŇUJÚC skutočnosť, že v smernici o právach obetí¹ sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov a uznáva sa, že obeť terorizmu potrebujú osobitnú pozornosť, podporu a ochranu vzhľadom na osobitnú povahu tohto trestného činu; navrhovanú revíziu smernice o právach obetí², ktorej cieľom je ďalšie posilnenie práv obetí trestných činov v EÚ vrátane práv obetí terorizmu; skutočnosť, že smernica o boji proti terorizmu³ obsahuje osobitné ustanovenia zamerané na obeť terorizmu a stanovuje sa v nej, že členské štáty zabezpečia, aby boli popri všeobecných službách na podporu obetí alebo ako ich integrovaná súčasť zavedené podporné služby zamerané na osobitné potreby obetí terorizmu a aby boli k dispozícii bezprostredne po teroristickom útoku a tak dlho, ako je to potrebné.

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ z 25. októbra 2012, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov (Ú. v. EÚ L 315, 14.11.2012, s. 57).

² Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica 2012/29/EÚ, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov (11840/23).

³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/541 z 15. marca 2017 o boji proti terorizmu (Ú. v. EÚ L 88, 31.3.2017, s. 6).

BERÚC NA VEDOMIE, že Rada vo svojich záveroch o obetiach terorizmu prijatých 4. júna 2018⁴ vyzvala členské štáty, aby určili národné kontaktné miesta zodpovedné za poskytovanie informácií o dostupnej podpore, pomoci, ochrane a systéme odškodnenia pre obeť s cieľom uľahčiť rýchlu výmenu informácií a pomoc v prípade teroristického útoku.

OCEŇUJÚC iniciatívy EÚ na podporu a zapojenie obetí terorizmu, ako sú stratégia EÚ v oblasti práv obetí (2020 – 2025) prijatá v júni 2020, ktorá sa vzťahuje na všetky obeť všetkých trestných činov, pričom osobitná pozornosť sa venuje najzraniteľnejším obetiam, a program boja proti terorizmu, ktorý Komisia predložila v decembri 2020 a v ktorom sa vyzýva na posilnenie podpory obetiam terorizmu; sieť na zvyšovanie povedomia o radikalizácii (RAN), prostredníctvom ktorej Komisia podporuje obeť terorizmu od roku 2011, najmä v rámci osobitnej pracovnej skupiny pre obeť terorizmu (RAN VoT); platforma EÚ pre práva obetí, ktorá zabezpečuje horizontálnejší prístup k právam obetí vrátane práv obetí terorizmu vďaka tomu, že po prvýkrát spája všetkých relevantných aktérov, ktorí pôsobia v tejto oblasti na úrovni EÚ, a Centrum odborných znalostí EÚ pre obeť terorizmu (EU CVT) zriadené Európskou komisiou, ktoré poskytuje odborné znalosti, usmernenia a podporu vnútroštátnym orgánom a organizáciám na podporu obetí.

OCEŇUJÚC úspech EU CVT vo fáze pilotného projektu a rozhodnutie Komisie pokračovať novou dvojročnou fázou s možnosťou predĺženia o ďalšie dva roky.

S VEDOMÍM, že nie všetky členské štáty zažili teroristické útoky na svojom území, a nie všetky majú obyvateľov, ktorí zažili takéto útoky počas pobytu v iných krajinách a preto je logické, že nemajú osobitné ustanovenia týkajúce sa obetí terorizmu.

⁴ 9719/18.

ZDÔRAZŇUJÚC, že terorizmus má v súčasnosti globálny a nadnárodný rozmer a vyžaduje si, aby boli všetky členské štáty pripravené na prípad, že na ich území dôjde k teroristickému útoku alebo takýto útok zasiahne ich obyvateľov. Mali by sa prijať uskutočniteľné a účinné riešenia na dosiahnutie konzistentnej pripravenosti a reakcie v celej Európskej únii.

Berúc DO ÚVAHY, že v správe Komisie Európskemu parlamentu a Rade na základe článku 29 ods. 2 smernice o boji proti terorizmu⁵ sa dospelo k záveru, že napriek celkovému účinku smernice existujú nedostatky, pokiaľ ide o transpozíciu osobitných ustanovení pre obeť terorizmu, ktoré by mohli zapríčiniť, že cezhraničné obeť terorizmu nedostanú pomoc alebo podporu prispôbenú ich osobitným potrebám.

KONŠTATUJÚC, že nie všetky členské štáty určili jednotné kontaktné miesto v súlade so závermi Rady o obetiach terorizmu.

BERÚC NA VEDOMIE zriadenie jednotných kontaktných miest pre obeť terorizmu ako osobitnej siete v rámci Európskej siete na ochranu práv obetí.

KONŠTATUJÚC, že okrem toho, že členské štáty majú mať určené jednotné kontaktné miesto, ktoré môže obetiam terorizmu uľahčiť prístup k pomoci, by sa v nezáväznom operačnom protokole mali stanoviť najlepšie postupy a odporúčania pre spoluprácu jednotných kontaktných miest v prípade teroristického útoku, ktorý by mal cezhraničné obeť. Sieť jednotných kontaktných miest (SCPVOT) vypracovala nezáväzný dokument s názvom „Operačný protokol pre sieť jednotných kontaktných miest pre obeť terorizmu“⁶, v ktorom sa zohľadňujú rozdielne vnútroštátne okolnosti členských štátov a ktorý môže prispieť k tomu, aby sa týmto obetiam poskytla pomoc, podpora, ochrana a finančná náhrada v súlade s európskymi právnymi predpismi.

⁵ Správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade na základe článku 29 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/541 z 15. marca 2017 o boji proti terorizmu, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2002/475/SVV a mení rozhodnutie Rady 2005/671/SVV (13478/1/21 REV 1 + ADD 1 + COR 1).

⁶ 14763/23.

ZDÔRAZŇUJÚC, že politický a celkový spoločenský aspekt teroristických útokov so sebou prinášajú potrebu uznať a pripomínať si obeť terorizmu, čím sa podporuje proces zotavovania obetí ako jednotlivcov a členov komunity, ako aj sociálna súdržnosť a obrana demokratických hodnôt. Je nevyhnutné, aby členské štáty chránili pamiatku obetí terorizmu, a to ako akt spravodlivosti, a tiež ako nástroj sociálnej delegitimizácie terorizmu a násilného extrémizmu.

UZNÁVAJÚC ústrednú úlohu, ktorú by obeť terorizmu mali zohrávať v týchto opatreniach na pripomínanie si obetí, najmä ich úlohu pri zvyšovaní informovanosti o teroristickom násilí prostredníctvom svedectiev, keďže ich hlasy sú pôsobivým nástrojom na zvyšovanie informovanosti o dôsledkoch terorizmu a násilného extrémizmu na ľudské životy.

ZDÔRAZŇUJÚC prínos občianskej spoločnosti a organizácií združujúcich obeť pri poskytovaní podpory obetiam terorizmu, upozorňovaní na rôzne problémy, ktorým čelia, a pre opatrenia na pripomínanie si obetí, ako aj pri delegitimizácii terorizmu a násilného extrémizmu.

ČLENSKÉ ŠTÁTY SA VYZÝVAJÚ, ABY:

MALI NA PAMÄTI, že je potrebné pripraviť sa na teroristický útok, ako aj určiť jednotné kontaktné miesto pre obeť terorizmu s cieľom uľahčiť uplatňovanie cezhraničných práv obetí a prispieť k účinnej spolupráci medzi všetkými členskými štátmi.

NABÁDALI svoje národné jednotné kontaktné miesta, aby propagovali svoju činnosť a zviditeľnili sa pre zainteresované orgány na vnútroštátnej a medzinárodnej úrovni, a aby sa zaviazali aktualizovať zoznam kontaktných miest Európskej siete na ochranu práv obetí.

ZVÁŽILI vykonávanie najlepších postupov a odporúčaní zahrnutých do „Operačného protokolu pre sieť jednotných kontaktných miest pre obeť terorizmu“ pri plnom rešpektovaní vnútroštátnych právnych predpisov a osobitostí členských štátov.

PODPORILI rýchle prijatie cielenej revízie smernice o právach obetí, ktorej zámerom je zabezpečiť, aby obeť trestných činov vrátane obetí terorizmu mohli v plnej miere využívať svoje práva v EÚ.

PODPOROVALI prijatie opatrení na zabezpečenie uznania a rešpektovania obetí terorizmu podporou odbornej prípravy pracovníkov, ktorí sa im venujú, a upriamovaním pozornosti médií na zaobchádzanie s obeťami, ako aj podporou prístupu, v rámci ktorého sa náležite zohľadnia želania a príspevky obetí počas spomienkových podujatí.

MALI NA PAMÄTI, že hlasy obetí terorizmu a ich svedectvá zvyšujú informovanosť o dôsledkoch terorizmu a násilného extrémizmu na ľudské životy, a preto by sa mali zohľadniť v programoch a stratégiách členských štátov na predchádzanie násilnej radikalizácii.

PODPOROVALI opatrenia na pripomínanie si obetí terorizmu v súlade so zvyklosťami a praxou v členských štátoch, aby sa nezabudlo na osoby, ktoré prišli o život, utrpeli fyzickú alebo psychickú ujmu alebo prišli o slobodu v dôsledku teroristického fanatizmu, a tieto opatrenia sa môžu použiť aj ako nástroj na predchádzanie násilnej radikalizácii.

ZVÁŽILI spôsoby uľahčenia výmeny informácií o cezhraničných obetiach, a to v najlepšom záujme obetí.

OD KOMISIE SA ŽIADA, ABY:

PODPOROVALA spoluprácu medzi členskými štátmi, existujúcimi štruktúrami EÚ a občianskou spoločnosťou s cieľom poskytovať účinnú podporu obetiam teroristických útokov, a to bezprostredne po nich, ako aj v neskoršej fáze.

ZABEZPEČILA pokračovanie fungovania EU CVT a rozšírila škálu opatrení, aby toto centrum mohlo zaujať praktickejší prístup k podpore členských štátov, najmä tých najmenej pripravených, v prípade teroristického útoku, a zároveň sprostredkúvala nové partnerstvá s medzinárodnými organizáciami a krajinami mimo EÚ.

PODPOROVALA fungovanie siete jednotných kontaktných miest pre obete terorizmu v rámci Európskej siete na ochranu práv obetí, tým, že bude organizovať efektívnu operatívnu spoluprácu medzi jednotnými kontaktnými miestami členských štátov.

POKRAČOVALA v úzkej spolupráci so združeniami obetí pri organizovaní každoročného dňa EÚ venovaného pamiatke na obete terorizmu ako spomienkového aktu i prejavu odolnosti.

ZABEZPEČILA, aby boli hlasy obetí a tých, čo terorizmus prežili, začlenené do aktivít znalostného centra EÚ pre prevenciu radikalizácie, ktoré má začať svoju prácu v roku 2024.
